

І. В. Дорош

Омелян Ярослав Максимович

ОМЕЛЯН Ярослав Максимович (29. 12. 1928, за офіц. документами – 01. 01. 1929, с. Мшана, нині Львів. р-ну Львів. обл.) – графік. Заслужений художник України (2008). Всеукр. літ.-мист. премія ім. братів Б. та Л. Лепких (1994), обл. премія ім. М. Бойчука (2012). Член НСХУ (1982). Навч. у Львів. інституті приклад. і декор. мистецтва (1948–50), закін. Укр. полігр. інститут у Львові (1969; викл. В. Бунов, В. Савін). 1950 заарешт. за участь брата Осипа в УПА, перебував на засланні в Іркут. обл. (РФ). Реабіліт. 1959. Відтоді – в Тернополі. Працював художником на худож.-вироб. комбінаті Худож. фонду УРСР (1972–89). Основні галузі – станк. та декор. графіка (ліногравюра, цинкографія), акварель, плакат. Ув'язнення вплинуло на творчість митця – створив численні жанр. композиції на тему політ. репресій в СРСР 1940–50-х рр.: «Ввічливість “окупанта”» (1970-і рр.), ліногравюри «Пацифікація» (1981), «Передача», автоцинкографію «Політв'язень», триптих «Жорна смерті» (усі – 1992). Переважають графічні роботи, зокрема лінорити з архіт. пейзажами Тернополя (1995–2000) та портрети відомих діячів культури й мистецтва в техніках ліногравюри та монотипії (1990–98), екслібриси, реаліст. акварел. пейзажі. Переможець Всеукр. конкурсу екслібрисів братів Б. та Л. Лепких (Тернопіль, 1997). Від 1969 – учасник обл., зонал., всеукр. і міжнар. мистецьких виставок в Україні та за кордоном. Персон. – у Тернополі (1979, 1984, 1993, 1997, 1999, 2002, 2004, 2009, 2011), Бережанах (1996), Кременці (1997), Збаражі (1998; усі – Терноп. обл.). Деякі роботи зберігаються в Картин. галереї Терноп. організації НСХУ, Бережан., Борщів., Заліщиц., Збараз., Кременец. (усі – Терноп. обл.), Терноп. краєзн. музеях, Істор.-краєзн. музеї м. Тереховля, Літ.-мемор. музеї Б. Лепкого (м. Бережани), Музеї С. Крушельницької (с. Біла), Почаїв. істор.-худож. музеї (усі – Терноп. обл.), Музеї-садибі О. Маковея (м. Яворів Львів. обл.), Музеї Т. Шевченка в Каневі (Черкас. обл.), Укр. музеї-архіві в Клівленді (шт. Огайо, США). Упродовж багатьох років був чл. редакц. ради ж. «Тернопіль»,

щорічника «Тернопілля», худож. ред. «Збірника праць» Терноп. осередку НТШ. Видав каталоги влас. робіт (1974, 1979, 1987, 1999, 2002, 2004, 2008), комплект листівок «Архітектура Тернополя в естампах» (Т., 2004) та ін.

Фотоілюстрації

Основні твори

«М. Кривонос» (1941), «Мати» (1968), «Букет півоній» (1973), «Тиша ранкова», «Верховина», «В Карпатах» (усі – 1977), «Над яром», «Пальмова алея. Батумі», «Тіляві. Грузія» (усі – 1978), «Свідок історії» (1990), «Відлига», «Осінь у Карпатах», «Ранкові роси» (усі – 1992); екслібриси – І. Герети (1980, 1987), Л. та Б. Лепких, І. Драча (усі – 1997), Х. Назаркевич, Д. Павличка, О. Федорука, пам'яті В. Стуса (усі – 1998), Б. Андрушківа, Л. Бочарової, Б. Головина (усі – 1999), пам'яті Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Андрея Шептицького, Йосифа Сліпого, М. Кривоноса, Є. Коновальця, Р. Шухевича, А. Горської, О. Гірника (усі – 2000); лінорити – «Т. Шевченко» (1980), «Досвіт встали козаченьки» (1984), «І. Франко», «Хрестовоздвиженська церква 16 ст.», «Тернополю – 450 р.» (усі – 1990); монотипії – «І буде син, і буде мати...» (1987), «Дядько Лев», «Байда Вишневецький», «Манкурт» (усі – 1998), «Едельвейс» (1999); серія ліноритів з міськими пейзажами Тернополя (1990); графічні портрети – «Ф. Прокопович», «М. Кривоніс», «Леся Українка» (усі – 1991); «Надставна церква у Тернополі» (2002).

Рекомендована література

1. Дуда І. Ярослав Омелян // Тернопіль. 1994. № 2–3;
2. Грета І. Ліногравюри світань // Дзвін. 2000. № 8;
3. Свергун Л. Красу творив усе життя: [про Я. Омеляна] // Тернопіль веч. 2003, 13 верес.;
4. Каталог виставки творів Ярослава Омеляна. Графіка. Т., 2004;
5. Омелян Я. Екслібриси пам'яті (книжкові знаки). Вип. 8. Т., 2007;
6. Якель Р. Ex libris – під охороною енциклопедії // ДТ. 2007, 8 берез.;
7. Нестеренко П. Життя, прожите не марно // ОМ. 2007. № 2;
8. Ярослав Омелян: Каталог. Т., 2008.

Бібліографічний опис:

Омелян Ярослав Максимович / І. В. Дорош // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75970>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).